

ענין לבן הארמי

לז, א) וישב יעקב. ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף. עי' ברש"י. וקשה וכי סאני לקוב"ה דאכלי תרי עלמא. ועוד דעיקר העולם נברא בשביל הצדיק. ועי' בהרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים. והנראה לומר דיעקב אבינו היה מתעסק תמיד עם דאגת עשו שלא יכנו גם מבטן אמו מזה"כ, ויתרוצצו הבנים בקרבה"הנהה, ידו אחזות בעקב עשו". ולמלחמה זו השקיע כל כחותיו. ולכסוף כשעלה בידו להשלים עם עשו חשב שכבר נגמרה מלאכתו ויכול עכשו לשבת בבטח ובקביעות ולהשגיח על צרכיו, "קפץ עליו רוגזו של יוסף" — כדי ללמדו שכל זמן שאינה שוררת אחזה גמורה בין בני ישראל עדיין סכנה גדולה להטח עליהם ואסור לו להסיח דעתו מעבודתו. כי מהגוים הקמים על עם ישראל הדי' ישמרנו מידם ולא יעלו בידם לגרשנו מאדמתנו, אבל מהצר הפנימי הקנאה ושנאה הפירוד השולט בין האחים יגרום את הגלות. וידוע שיעקב מסמל את תקופת הגלות האחרון ובית המקדש השני נחרב לא מחמת צבא הרומי שבא מאדום, כי אם מחמת שנאת חנם.

1) ענין לבן הארמי

2) ענין לבן הארמי

7 צא ולמד מה ביקש לבן הארמי
 8 מה ענין לבן הארמי ליציאת מצרים.
 אלא שאחר שאמרנו שבכל דור

רען סוף מ"צ) דכאשר יעקב חשש לבקש את הברכות מיצחק במרמה פן יקללנו אמרה לו רבקה "עלי קללתך בני" (נלשטים כ"ו י"ג) וביאר הגר"א דעלי ר"ת עשו לבן יוסף, ורבקה רומזת ליעקב שנגזר עליו מן השמים לסבול את סבלם, של עשיו אחיו, של לבן, ואת קצפו של יוסף, וגזירת שמים היא ולא יוכל להמלט ממנה, וזה שאמר יעקב לבניו בערוב ימיו, "עלי היו כולנה" הלא שלשת הגזירות הללו כבר היו עלי ומה לכם עוד לשכל אותי מבנימין בני! (ואכן נמגלה שלא גזירה היא זו אלא משועה גדולה).

דור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, ידוע נדע שלא רק לכלותינו כליון פיזי בחרב ובחנית וזוממים אויבינו אלא אף לכלותינו כליון רוחני, וכל ליל הסדר מושתת על כפילות זו ועל ההדגשה שבגלות מצרים עמדו אבותינו גם בגלות וסכנה גשמית כאשר פרעה גזר עליהם להרוג וכל זכר, וגם בסכנה רוחנית כאשר גזר לבטלם ממצותיהם ועבודתם הרוחנית, ואנו מודים כלילה הזה על גאולתינו ועל פדות נפשנו דהיינו הצלה גופנית והצלה רוחנית.

16 ולבי אומר לי דגם שלשת אלה, עשו לבן ויוסף יצירה הם לבני יעקב לדורותיהם ככל מעשי אבות שהם יצירה לבנים (רמזין יש ספר שמות), ומה שאירע ליעקב ונגזר עליו נגזר גם על זרעו בכל דור ודור, בינו נא שנות 24 דור ודור, גולה אחר גולה, גולה וסורה. לכשנכתובן נבחיך שגלות ישראל מתחלקת לשתי פנים, היה ונגזר עלינו גזירת הריגה וכליון כגזירת המן ואחשורוש, וזו גזירת עשו שזמם להרוג את יעקב אבינו, אך יש ונגזר עלינו גזירת שמד וביטול התורה והמצוה כגזירת היונים, וזו גזירת לבן הארמי שבקש לעקור את הכל, אך לא להרוג ולאבד. אמנם לכל אלה יכולנו 31 בחסדי שמים אך הקשה מכולם גזירת

16 ובדרך זה אומר בעל ההגדה שפרעה ולבן הם שתי הסכנות הגדולות האורבות לנו בכל דור ודור, פרעה שבא להשמידנו השמדה פיזית, ולבן שלא מצינו שבא להרוג ולהשמיד, ואעפ"כ בקש לעקור את הכל.

26 ונב בימי אבותינו קמו עלינו המן שכעשו ופרעה בקש להשמיד להרוג ולאבד, והיונים שבקשו כמו לבן לעקור את הכל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך.

31 והנה אמר יעקב אבינו לבניו כשבקשו ממנו את בנימין בנו להורידו מצרימה "אותי שכלתם יוסף איננו, ושמעון איננו ואת בנימין תקחו עלי היו כולנה" (נלשטים מ"ג ל"ה) וידוע בשם הגאון מוילנא (וכן מונח נש"מ זמ

11

יוסף שהוא שנאת אחים בינינו לבין

עצמנו.

ועוד אען ואומר שגם בדורנו אנו

סבלנו על שכמנו את שלשת

הגזירות "עלי היו כולנה". היטלר

ימ"ש ורוצחיו הנאצים "גוי עז פנים

אשר לא ישא פני זקן ונער לא יחון"

ביקשו להשמיד להרוג ולאבד כמו עשו

ופרעה לפניו, ולאחר שבחמלת ה' ירדו

בדם שאולה ימ"ש, קם עלינו סטאלין

וקלגסיו הבולשביקים ימ"ש וגזרו

להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי

רצונך, כלבך והיונים וגם מהם נושענו

בחמלת ה', אך הקשה מכולם גזירת

"יוסף" שנאת אחים "היא שהחריבה

את ביתנו ושרפה את היכלנו ועדיין

מרקדת בינינו" ממנה עדיין לא נושענו,

דגזירה זו, בנו היא תלויה ועלינו מוטל

לעקרה מקרבנו ולא להשאיר לה שריד

ופליט.

ובזמן שישראל באגודה אחת אין כל

אומה ולשון יכולה לשלוט

בהן!

(4) תורה

ל"ה ה' ויוסיפו עוד שנוא אותו על חלומותיו ועל דבריו.

הוא על פי מה דאיתא בספרי פרשת קרח

סימן ק"ז, הנה בשמחה וכו'. וכאן אמר

"והנה אנחנו... והנה קמה וכו'... והנה

תסובינה". ולשמחה מה זו עושה? שעל כל

פרט שמח בשמחה במידה גדושה, וזה שאמר

הכתוב "ועל דבריו" - שדיבר שלוש פעמים

בלשון "והנה".

(5) תורה

(ל, ח) 1. על הפסוק במדבר י"ח, כא "ואני הנה

נתחיי: "ואני" - ברצון. "הנני" - בשמחה, דברי

רבי ישמעאל. אמרו לו תלמידיו, רבינו, לפי שהוא

אומר "ואני הנני מביא את המבול מים" (בראשית

1: 17) שומע אני שיש שמחה לפני המקום? אמר

להם יש שמחה לפני המקום כשיאבדו מכעיסים

מן העולם. וכן הוא אומר: בטוב צדיקים תעלוך

קריה, ובאבוד רשעים רנה (משלי י"א, י). ואומר

"שיני רשעים שיברת" (תהלים ג, ח), ואומר "לה'

הישועה על עמך ברכתך סלה" (שם שם ט), ואומר

"ה' מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו" (שם י, טז),

ואומר "ייתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם

ברכי נפשי את ה' הללויה" (שם קד, לה). רבי

נתן אומר: "ואני" - מוסיף על עבודתם, "הנה" -

בשמחה, וכן הוא אומר "הנה הוא יוצא לקראתך,

וראך ושמח בלבו" (שמות ד'). 2. כלומר, לא

רק מסר לאחיו את החלום על כל פרטיו, אלא שמח

בהודעתו המפורטת. 3. אין הכוונה לתוכן דבריו

שאמר להם, כי אם לצורת אמירת הדברים בלשון

של "הנה", שהוא לשון שמחה, ובוה יובן לשון

הכתוב: "על חלומותיו" = תוכן החלומות, "ועל

דבריו" = צורת מסירת הדברים בשמחה של "הנה".

וזה היתה סיבה נוספת לשנאתם אותו.

(6) תורה ח"ק

ויש אלי' אל הדרך ויאמר הבה נא אבוא אליך. (ל"ח טו)

ובכ"ר ויש אלי', בעל כרחו שלא בטובתו.

מכאן היתה ההתחלה למלכות בית דוד ולמלך המשיח שיבוא

במהרה. ותועלת הספור, היא, שכל הענינים היותר גדולים ונשגבים,

השמן מעכב עליהם, ואין עצה אחרת זולת לעקם את הדרך ולפיים

את השמן, כי בדרך הישרה, דרך התורה, ה' השמן סקטרג ולא ה'

יוצא הענין לפועל, - וכן ה' הענין עם עובד אבי אביו של דוד, שיוצא

מרות המואביה א.

(9) באר יוסף י"ט

והנה יוסף שהשכינה היתה עמו, כמו שכתוב

ויהי ה' את יוסף, וירא אדוניו כי ה' אתו,

היינו כמו שאמרו במדרש וברש"י, ששם

שמים היה שגור בסיו, וכן אמרו במדרש

שבתחילה חשד אותו פוטיפר שעושה הכל ע"י

כישוף, עד שראה שהשכינה עומדת על גביו,

הרי היו רעיונו ומחשבתו מקושרים ודבוקים

בהקב"ה, ואיך יובנו הדברים כפשוטם, שנתן

מחשבתו להתעסק בענינים גשמיים לסלסל

בשערך כדי שיהי נראה יפה.

(8) אם הקנין שמוחזק ק"ט

והנה, מביאר בספרי המקובלים, שבעת שהיית רוצה לעשות איהו דבר גדול בעולם שנוגע

לעליותיך בשמי שמים לתחתונים כאן, אז היית מעטף דבר זה בכמה מיני ציטופים, ואפילו

באמצעים שאינם נאים ועד הם כעורים, כדי שלא ירגישו בזה הדינים המקטרגים.

ואלמלא³⁵⁸ היה נעשה בפומבי, חזק היה עולה המקטרג לקטרגו, ומדת הדין היתה מעכבת

בדבר. וה' לשון הש"ך³⁵⁹ (על התורה בפרשת ירשכ"ג³⁶⁰): "שמעתי בשם ה' יעקב אריזו

דל, ודל שקיבל מרבותיו, למה היחס והשררה המלכות של ישראל יהיה על זה הדרך. שהרואה

יבוא שחזו יהיה צד מבורות י", ע"י שחשב כל ההשתלשלות של משיח, שהיתה על דרך

מבורה ופריצות, "אלא, שעשה הקב"ה כן, כדי להביא מלך המשיח בהיפך הדעת, כדי שלא

יקטרג המקטרג, כמו שאמר בהר"י³⁶¹... ולה רמזו דיל³⁶² נחש, מציאה, משיח - באין

בוהיח הדעת של מקטרג... ועשה הקב"ה כן, כדי שיסח השטן דעתו ואמר: השררה

והמשיח לא יבואו אלא מתיחס הקדושה, ולא יבוא על זה הדרך. ע"י שהאריך בזה.

ועין ג"כ בספר הקדוש "מגיד משרים" (בפרשת וישכ"ג³⁶³), דהמלאך גילה לרבינו הב"ר

הטעם שאיצטרך דוד ומלכא משיחא דיי³⁶⁴ מרות המואביה, משום דע"י כן אית לה

ואפשר לומר, דאמרו בגמרא שבת (קלט א). מיום שפירש יוסף מאחיו לא טעם טעם יין, דכתיב ולקדקד גזיר אחיו, והנה אע"פ שהגמ' אומרת רק על שתיית יין, אולם כיון שהלמד הוא מגזיר אחיו, א"כ צ"ל שהיה גזיר גם לענין שלא התגלח ולא הסתפר כדיון גזיר, (ועי' מהרש"א בח"א שם שכתב ג"כ שהיה גזיר ממש, ומה שנאמר ויגלח ויחלף שמלותיו).

הוא כמו שאמרו מפני כבוד המלכות, ולכך גילח עצמו תוך ימי גזירותו, ולכן אחרי שפוטטר העלה את יוסף לגדולה, לשרת אותו לעצמו ולגופו, וגם הפקידהו על ביתו ונתן לו כל אשר לו בידו, לנהל את כל עסקיו ועניניו, לא היה מן הנמוס שיגדל פרע שער ראשו, וכשיראה כן פוטטר יצוה עליו לגלח ולהסתפר, לכן סלסל בשערו כדי שיהי שערו מסודר ויתן יופי עליו, ולא יצטרך לגלחם, ובריש מס' גזיר (משנה א) איתא, האומר הריני מסלסל, הרי זה גזיר, נראה מזה שכך הוא דרכו של גזיר לסלסל בשערו, וכן היה ענין זה ביוסף כדי שיוכל לעמוד בגזירותו; אלא דלפי האמור לא יובן מה שסיימו, אמר הקב"ה אביך מתאבל ואתה מסלסל בשערך, כיון דהיה זה כדי שלא יהי מוכרח לגלח ולעבור על גזירותו.

ואפשר בזה, דהנה מה שאמרו שם בגמ', מיום

כל זמן שהיה פרוש מאחיו, כדי לעורר עיניו אהבתו אליהם, ושלא יהיה בלבו שום נדנדו של שגאה. וכשהתודע יוסף אל אחיו, אמר להם, והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם, ואמרו בגמ' (מגילה טז), הובא ברש"י, א"ר אלעזר, אמר להם כשם שאין בלבי על בנימין אחי שלא היה במכירתו, כך אין בלבי עליכם, והיינו שהיה לבו בר ונקי מכל שמץ של סיגא ושגאה עליהם, ממש כמו על בנימין אחיו שלא היה במכירתו, וזה מצד התאמצותו לעורר את לבו על אהבתם, ושבגלל זה נהג בגזירות להצטער כל זמן שהוא מרוחק מהם, ולכך כשבאו אליו כל האחים ביחד הפסיק

שפירש יוסף מאחיו נהג בגזירות וציער עצמו מן היין, ואח"כ כשבאו אחיו עם בנימין או כבר שחה עמהם יין, כדכתיב וישתו וישכרו עמו, וכמו שאמרו שם בגמ', ויש לשאול, שאם הצטער כל זמן שלא התראה עם אחיו, למה פג צערו ושחה יין לאחר שהתראה אתם, ולא הצטער למנוע עצמו מן היין על שהוא פרוש מאביו, ושלא ישחה עד אשר יהיה יחד עם אביו, וכמו שעשה כן לגבי אחיו, ולכאורה הוא פלא, אלא שנראה מזה שהטעם שמנע עצמו משתיית יין, לא היה משום צער עליו, שהוא מרוחק ומובדל מאחיו, שאל"כ בודאי שלא היה צער התרחקותו מאחיו גדול מצער התרחקותו מאביו, ולא היה שותה יין עד אשר היה מתראה גם עם אביו, ואדרבא כפי הגר"א מחו"ל, היה יוסף מקבל הכל בשמחה ובאהבה, שכיון שראה שה' אתו וכל אשר הוא עושה הי' מצליח בידו, א"כ ראה שההשגחה העליונה שלחו לכאן לתכלית נרצה שיעשה על ידו דבר גדול, ואמרו במדרש רבה (פ' פ"ז), יוסף הרהר, אמר כשהייתי בבית אבא, היה אבא רואה איוו מנה יפה היה שם היה נותנה לי, והיו אחי מכניסין בי עין רעה, עכשיו שאני בכאן (בבית פוטטר) מודה אני לך שאני ברוחה, ע"כ, וכן אמרו בתנחומא: כיון שראה יוסף את עצמו בכך [שכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו], התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו, ואומר ברוך המקום שהשכיחני בית אבי, והכונה היא ג"כ כנ"ל, שקבל כל זה בשמחה ובאהבה בראותו שהשכינה עמו, ובח"א שיד ההשגחה העליונה הוא שיהיה בכאן לתכלית נרצה מאת הש"ת, וכן בהיותו נתן בבית הסוהר, ואח"כ כשנעשה למושל על כל ארץ מצרים, היה מקבל הכל וסובל בשמחה בראותו שה' אתו.

אולם הטעם שקבל עליו צער וענוי כל זמן שהיה פרוש מאחיו, אפשר שהיה כדי שלא להניח בלבו מקום הרהור של נטירה ושגאה על אחיו שמכרוהו במצרים, וגם השליכותו בבור ורצו להרגו, ולכן קבל עליו צער על פרידתו מהם, ולעורר אהבתו ושאיפתו אליהם, ושעל ידי זה יהיה לבו שמור ובטוח מכל נדנדו שגאה אליהם, וכעין מה שכתב הרמב"ם (הל' דעות פ"ב), שמי שהוא נוטה באיוו מדה לקצה האחד, או יטה את עצמו לקצה האחר, עד שיגיע לקו המשקל הישר, וכן כתבו חכמי המוסר שאם אחד פגע בתברו לרעה, או כדי שלא יכשל בגזירת שגאה עליו, ישתדל הנפגע להיטיב עם חברו זה עד כמה שאפשר, וע"י זה לא יהיה מקום להכניס עליו שום שגאה בלבבו, ויסוד לדבריהם נראה שהוא ממה שאמרו בגמ' (ב"מ לב ב), אוהב לפרוק ושונא לטעון, מצוה בשונא כדי לכופף את יצרו (ועי' תוס' פסחים קי"ג ב ד"ה שראה), מבואר מזה, דמעשה ההטבה מועלת לשרש השגאה, ויסוד זה מפורש ג"כ בזה"ק (פ' וישב דף רא ע"ב) שהביא שם מעשה, איך שר' אבא ראה באחד שניצול בנס נפלא מנחש שבא עליו, ושאל לו ר' אבא מה מעשיו שזכה שנעשו לו נסים כאלו, אמר לו ההוא בר נש כל יומאי לא יחליטני בהדיה ומחילנא ליה, ותו אי לא יחליטני לאתפייסא בהדיה לא סליקנא לערסי עד דמחילנא ליה ולכל אינון דמצערי לי, ולא תיישנא כל יומא לההוא בישא דאשלים לי, ולא די לי דא, אלא דמההוא יומא ולהלאה אשתדלנא למעבד צמיה סבא", ע"כ, ומפורש כאן ענין זה, שהנפגע ישתדל להיטיב עם זה שרע לו, כדי לשרש ע"י זה השגאה מלבו, וכעין זה היה כאן ביוסף, שפירש עצמו מן היין

גזירותו, וישתו וישכרו עמו, כיון שהרגיש או שאין בלבו שום שגאה עליהם ממש כמו על בנימין אחיו, וכיון שזה היה עיקר ותכלית מניעתו מן היין עד עכשיו, לכן אע"פ שעדיין לא התראה עם אביו, לא מנע כבר מלשתות יין, משום שמניעתו עד עכשיו לא היתה מצד עצם הצער מה שהוא מרוחק ונד מאביו וממשפחתו, ואדרבא הסיח דעתו מזה וקבל הכל בשמחה ובטוב לב, וכנ"ל.

12

1 | ידועים דברי המדרש והביאם כאן בעלי התוס' דע"י וינס ויצא החוצה זכה להים ראה וינס מה ראה ארונו של יוסף. והבאר בזה דנסינו של יוסף הי' לגמרי מחוץ מדרך הטבע דהלא לשם שמים נתכונה כפרש"י לעיל דע"ז בא סמיכות ירידה לירידה וידעה דזרעו ממנה כמבואר וע"ז נאמר ואין איש מאנשי הבית דיצא לגמרי מגדר איש כדי לעמוד בנסיון זה וד' פעמים נאמר פעמיים וינס ויצא החוצה ופעמיים ויצא החוצה ואיך זכה לזה אלא דבאברהם נאמר ויצא אותו החוצה דפירש רש"י שם למעלה מכיפת הרקיע היינו דזרע אברהם הובטחו להיות ככוכבי השמים ולהיות חיים בסדר לגמרי למעלה מן הטבע וע"כ כשלא רצה הים לנוס דזה היפך טבעו ורק כשראה כוחו של יוסף של ינס ויצא החוצה איך כל חוקי הטבע בטלים אצלו ע"כ נס הים מפניו ואולי לאברהם נתכוונו באמרם נראית לו דמות דיוקנו של אביו וזהו לעשות מלאכתו היינו דע"פ הטבע היו מוכרח והוצרך להשתמש בכוח המיוחד של למעלה מן הטבע.

ועפ"י אפטר שזו הכונה מה שאמרו, כיון שראה עצמו מושל, היינו שה' אתו וכל אשר הוא עושה הי' מצליח בידו, התחיל אוכל ושותה וכו', היינו להיות מרוצה ושמח במצבו ולהודות לה' על כל הנעשה אתו, בראותו שההשגחה מסבבת הסבות להיותו כאן לתכלית נרצה מאתו יתברך, וזהו שאמרו בתנחומא הנ"ל: וכל אשר הוא עושה הי' מצליח בידו כו', כיון שראה עצמו בכך, התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו, ואמר ברוך המקום שהשכיחני בית אבי, עיי"ש, והוא על הכונה הנזכרת; והנה לפי האמור, אף שזו מעלה גבוהה ונשאה מאד לשכוח ולהסיח דעתו ממצבו הקדום, ולהיות מרוצה ושמח מכל הנעשה אתו, בכל זאת לא היה רצוי לפני הקב"ה שישכח את יעקב אביו מלבנו, הביא אותו הקב"ה במצב כזה, שרק ע"י העלאת זכרונו של אביו יציל מן הסכנה הרחנית, והיינו שגירה בו את אשת פוטיפר, וניצול מזה רק ע"י שנראה לו דמות דיוקנו של אביו (כדאיתא בסוטה לו ב, וברש"י כאן ובס' יחיא), כדי שמאז הלאה יזכור באביו ולא יסיח דעתו ממנו.

ועד"ז רציתי לבאר דבר נפלא דראיתי בספר הרוקח שדבריו ע"פ רוח"ק דכל פרשת וישב מתחיל כל פסוק באות ו' ורק שמונה פסוקים נמצאים בלי ו' והוא כנגד מילה בשמונה עכ"ד והדברים סתומים ונפלאים ועלה ברעיוני דאולי רצה לומר דכל פרשת וישב נראה כמהלך ארוך של תולדות יעקב יוסף המתרחשים כנראה הכל על דרך שבמושכל ראשון הכל טבעי וחד מוליד השני אבל מי שעניו פקוחות יראה כי הכל חוץ מדרך הטבע וזהו דרך המיוחד לכלל ישראל ולכן באה מצות מילה דוקא בשמיני שעולה על טבעית העולם וזהו רמו השמונה פסוקים בלי ו' הממשיך לגלות על כולם שהכל נעשה לאלו הנכנסים בכריתו של אברהם ביום השמיני והלאה ירצה וזהו גם טור מה שקבעו אנכה"ג את הנס חנוכה דוקא לשמונה ימים להוציא מקושיאת הבית יוסף דכל הנס דחנוכה הוא לגמרי למעלה מהטבע דוכי לאורה הוא צריך אלא דשכינה השורה בישראל דוקא לנימולים לשמנה והם זרע אברהם אשר כל חיותם הוא בריצא אותו החוצה וכשעומדים בנסיון מגיעים עד לוינס ויצא

14 (14) 14

אין שר בית הסוהר ראה את כל מאומה בידו" (לט, כג)

1 | בספר "יד יוסף" (מובא ב"קול יהודה") כתב, הנה כאשר ראה שר בית הסוהר שיוסף מצליח בכל מה שעושה, הסתפק האם זאת משום שהוא צדיק וישר, וחי הוא שמצליח דרכו, ואם כן, יכול לסמוך עליו ולמסור לו את הנהגת בית הסוהר, או שמא הצלחתו נובעת משום שהוא בר מזל, ומחמת מזלו הוא מצליח, ואין זה הוכחה לצדקותו, וא"א לתת בו אימון ולמסור לו את הנהגת בית הסוהר.

2 | וכיון ששר בית הסוהר היה בקי בשרטוטי הידים, והיה יודע לבדוק את מזלות האדם ע"י השרטוטים, לכן תפש את כף ידו של יוסף לבדיקה, והנה - "אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו" לא ראה שום שרטוט שהוא סימן מזל הצלחה, ובהכרח שכל הצלחתו היא מחמת שהי' מצליח בידו, לכן מסר לו את בית הסוהר.

אלה תלדות יעקב יוסף. (ל"ז ב)

בפרשה הזאת מרומז כל עתידו של עם ישראל. יוסף, הבן שהי' חביב לאביו יותר מכל בניו, אלצהו לעזוב את אביו וארץ מולדתו במבחר שנותיו, ושליכוהו אל ארץ אחרת בידי אומה שפלה, והשתדלו בכל האמצעים לאבד זכרו. אבל מה עלתה לו? אדרבה כל מאורעותיו שמשו סבה להעלותו על כסוס פסגת ההצלחה, וכלכל את כל הארצות בשנות רעבון, ואפים ארץ השתחוו לו אח"כ אחיו בעצמם, שכ"כ השניעוהו כלימות מכאובים ויסורים.

15 (15) ח"פ

וכן יהי' גם עם עמנו הדל והרצוף לעתיד, אז כאשר יתגלה כבוד ד' וראו כל אשר נסדו בו כל המלאכים והשפנים שנוכחו ולינו כולנו